

ANNA EMMANUELA KLICH OSU

Wrocław

Dary wywyższonego Chrystusa (Ef 4,11)

W trwającym aktualnie przygotowaniu do Jubileuszu 2000 roku refleksja teologiczna skoncentrowana jest m.in. na roli Ducha Świętego w życiu Kościoła. Bardzo często podkreśla się, że Duch Święty jest źródłem jedności i charyzmatów w i dla wspólnoty wierzących. Zagadnienie to podejmuje wielokrotnie autor Listu do Efezjan. Niniejszy artykuł dotyczy fragmentu Ef 4,11, w którym zagadnienie jedności Ducha i różnorodności darów ujęte jest w sposób wyjątkowy i specyficzny. W pierwszej części artykułu zostanie porównany werset Ef 4,11 z pozostałymi katalogami charyzmatów w *Corpus Paulinum*, w drugiej zaś będzie przeprowadzona egzegeza filologiczno-teologiczna w. 11 ze szczególnym uwzględnieniem sensu poszczególnych darów.

1. Ef 4,11 a inne katalogi charyzmatów

Werset Ef 4,11 należy do sekcji 4,1–16, która ma charakter chrystologiczny. Chrystus określony jest tytułem „jeden Pan” (4,4) ponieważ dzięki dokonaniem dziełu odkupienia i wywyższenia Go przez Boga otrzymał władzę nad światem i Kościołem. Jezus na mocy tej władzy daje Kościołowi dary, tj. osoby, sprawujące posługi wobec wierzących. Autor Listu do Efezjan pisze o tym cytując Ps 68,19 i dając do niego komentarz (4, 8–11)¹.

¹ Na temat Ef 4,11 dużo mówią współczesne komentarze cytowane w niniejszym artykule, a szczególnie opracowania specjalne dotyczące perykopy Ef 4,1–16 lub 4,1–25 względnie poszczególnych wierszy tego fragmentu. Do najważniejszych należą:

Komentowany tekst przedstawia się następująco:

καὶ αὐτὸς ἔδωκεν τοὺς μὲν ἀποστόλους τοὺς δὲ προφήτας τοὺς δὲ εὐαγγελιστάς τοὺς δὲ ποιμένας καὶ διδασκάλους	I On dał jednych jako apostołów innych zaś [jako] proroków innych zaś [jako] ewangelistów innych zaś [jako] pasterzy i nauczycieli
--	---

Lista posług w Ef 4,11 pozostaje w pewnej zależności od 1 Kor 12,28 i Rz 12,6–8, mimo iż ta druga jest obszerniejsza i ma tylko ilustrujący charakter. Z konfrontacji z tymi dwoma innymi katalogami posług, obecnymi w Nowym Testamencie, można wnioskować, że omawiana „lista” jest zredukowana do minimum².

Najbardziej czytelne będzie zestawienie poszczególnych elementów różnych list posług:

1 Kor 12,28	Rz 12,6–8	Ef 4,11
apostołowie		apostołowie
prorocy	proroctwo	prorocy
	posługa	ewangeliści
		pasterze
nauczyciele	który naucza	nauczyciele
czynienie cudów		
uzdrowienia		
wspieranie pomocą	który napomina	
rządzenie	który przewodzi	
	kto okazuje miłosierdzie	
mówienie językami		

C. Basevi, *La missione di Cristo e dei cristiani nella lettera agli Efesini. Una lettura di Ef 4,1–25*, RiBl 38(1990) s. 27–55; S. Chłąd, *Aner Teletios według Ef 4,13*, w: *Agnus et Sponsa*, red. T.M. Dąbek, T. Jelonek, Kraków 1993, s. 19–28; tenże, *Chrystus i Kościół według Ef 4,7–16*, CzST 19–20(1991–1992) s. 7–21; H.J. Klauck, *Das Amt in der Kirche nach Eph 4,1–16*, WiWei 36(1973) s. 81–110; R. Rubinkiewicz, *Ps LXVIII, 19 (= Eph IV 8) Another Textual Tradition or Targum?*, NovTest 17(1975) s. 219–224; A. Suski, *Jak zrozumieć wstąpienie/zstąpienie Chrystusa według Ef 4,8–10?*, AK 87(1976) z. 3, s. 387–400.

² Por. R. Penna, *La Lettera agli Efesini. Introduzione-versione, commento*, Bologna 1988, s. 190.

Jak widać, powyższe katalogi są dość różne. Odzwierciedlają one funkcje istniejące wewnątrz poszczególnych wspólnot i być może odpowiadają różnym potrzebom historycznym. Funkcjami stałymi są tylko prorocy i nauczyciele. Doniosła jest też posługa apostołów. Autor Listu do Efezjan zastępuje słowo „charyzmat” słowem „dar” oraz akcentuje osoby sprawujące posługę, a nie nazwy charyzmatów. Prawdziwa nowość polega na różnicy kontekstu, w którym mowa jest o darach. W Rz i 1 Kor Paweł mówi o darach w kontekście sprawowanej liturgii, w ramach której ludzie obdarowani charyzmatami służą wspólnocie, natomiast dary wymienione w Ef 4,11 odnoszą się ogólnie do życia Kościoła³ i dotyczą nauczania, przepowiadania i kierowania wspólnotą⁴. Ministeria wyliczone w Ef 4,11 nie są przedstawione tylko jako charyzmaty Ducha Świętego, wykluczają liczne funkcje wymienione w 1 Kor 12, które są znakiem żywotności i spontaniczności, mogącej prowadzić do nieporządku wewnątrz wspólnoty. W badanej perykopie istnieje ukryta tendencja do instytucjonalizacji posług. Wynika to również z faktu, że kontekstualnie — inaczej niż w 1 Kor 12 — w badanej perykopie dyskurs o licznych strukturach kościelnych podporządkowany jest jedności Kościoła. Przeprowadzając swoją myśl w sposób logiczny i uporządkowany Paweł w 1 Kor 12 wychodzi od wielości do jedności, natomiast w Ef 4,11 kierunek refleksji jest przeciwny. Bardziej niż spontaniczność podkreślana jest stabilność instytucji. Można przypuszczać, że autor Listu do Efezjan znał katalogi posług z 1 Kor i Rz i mógł być nimi inspirowany, wykorzystał je jednak w sposób dowolny, realizując własny cel⁵. Rozwój myśli Listu do Efezjan w stosunku do wielkich listów Pawła polega na ukazaniu, że ludzie sprawujący poszczególne urzędy przejęli odpowiedzialność za wspólnotę; mają oni przysposobić świętych do dzieła posługiwania (4,12). Równocześnie nie została odrzucona wspólna odpowiedzialność wszystkich wierzących.

2. Egzegeza tekstu Ef 4,11

W komentarzu do Ps 68,19 autor Ef ukazuje panowanie Chrystusa i władzę rozdawnictwa darów (4,8–10), a w w. 11 przedstawia je od strony treści-

³ F. Montagnini, *Lettera agli Efesini. Introduzione-traduzione e commento*, Brescia 1994, s. 266.

⁴ Schnackenburg, *Der Brief an die Epheser. Ein Kommentar*, Düsseldorf 1958, s. 183.

⁵ Klauck, *Das Amt in der Kirche nach Eph 4,1–16*, s. 81n.

wej⁶. Dary posług dane Kościołowi (w. 11) pochodzą od Chrystusa zmarłychwstałego i wywyższonego. Kościół podległy Duchowi Chrystusa zmarłychwstałego daje początek i ożywia różnorodne posługi, łącząc je z tymi, które są pochodzenia przed-paschalnego⁷ Chrystus napelnia nie tylko Kościół, ale cały wszechświat. Jego soteriologiczna funkcja ma charakter uniwersalny, chociaż realizuje się najbardziej bezpośrednio wobec wspólnoty ochrzczonych. Dary Chrystusa nie zastępują Jego Osoby, lecz wskazują na Jego żywą i dynamiczną obecność. Ten, który zstąpił na ziemię i objął Bożym panowaniem ją i wszystkie nieba, wypełnił również wszystko swoją obecnością⁸

W w. 11 autor podejmuje temat jedności Kościoła. Pozostaje ona nie-naruszona w różnorodności darów, którymi są specyficzne posługi. Czasownik $\xi\delta\omega\kappa\epsilon\nu$ wskazuje na bezpośrednie nawiązanie do terminologii dotyczącej darów, która dominuje na początku sekcji (w. 4,7.8)⁹ Ma on tutaj odmienne znaczenie niż w innych miejscach Nowego Testamentu, gdzie darem Chrystusa zmarłychwstałego jest Duch Święty (por. Łk 24,49; J 16,7; 20,22; Dz 1,8; 2,33; 1 Kor 15,45; Ga 4,6; Rz 8,15). Wyrażenie $\kappa\alpha\iota \alpha\upsilon\tau\acute{o}\varsigma \xi\delta\omega\kappa\epsilon\nu$, rozpoczynające rozwój myśli ciągnący się aż do końca perykopy (w. 16) wskazuje, że źródłem różnorodności i jedności jest sam Chrystus. Kontekst jest wyraźnie chrystologiczny¹⁰ Wiersz 11 odpowiada na pytanie: co Chrystus dał? Odpowiedź brzmi: ludzi-osoby. Nawiązując do

⁶ Rubinkiewicz (*Ps LXVIII, 19=Eph IV 8 Another Textual Tradition or Targum?*, s. 219–224) zajmuje się pochodzeniem wersji psalmu cytowanej przez autora Ef 4,8 i zauważa, że pisarze Nowego Testamentu korzystali głównie z LXX przy wyborze cytatów, lecz zdarzało się również, że posługiwali się późniejszymi tłumaczeniami Starego Testamentu. Autor wykazuje istnienie wielu dowodów świadczących o podobieństwach Ps 68,19 z targumem oraz zwraca uwagę, że najwcześniejsze świadectwo o nim sięga 2. poł. II wieku.

⁷ Przypadek Pawła jest wzorcowy. Jego nadzwyczajne zaangażowanie misyjne i tytuł apostoła są fenomenem popaschalnym.

⁸ Suski, *Jak zrozumieć wstąpienie/zstąpienie Chrystusa według Ef 4,8–10?*, s. 387n.

⁹ Chłęd (*Chrystus i Kościół według Ef 4,7–16*, s. 11n) zauważa, że w całym Liście do Efezjan takie terminy, jak: dar, łaska, dać mają specyficzny charakter. Bóg dysponujący przeogromną mocą (1,19) przeprowadza w sposób suwerenny swą wolę i daje ludziom łaski niewidzialne, wewnętrzne (3,2.7.8; 4,7), ale również dary innego rzędu (1,17; 3,16), a wreszcie samego Chrystusa jako Głowę dla Kościoła; Chrystus siedzący po prawicy Boga (1,20) daje w podobny sposób apostołów i innych.

¹⁰ 1 Kor 12,5 jest zbliżony do Ef 4,11, jednak tam to samo stwierdzenie zostało odniesione do Ducha Boga (Ojca). Autor Listu do Efezjan zna pojęcia teologiczne 1 Kor 12, lecz używa ich w innym znaczeniu. Paweł mówił o Duchu — rozdawcy różnych funkcji, w Ef 4,11 jedynym dawcą wychwalanym jes Ten, który wstąpił ponad wszystkie niebiosa,

w. 8b można sformułować tezę: ludziom dał ludzi jako dar. Obdarowani pełniąc różne posługi nie tworzą oddzielnej, odizolowanej i autonomicznej grupy w stosunku do wspólnoty. Uczestniczą oni w darze łaski, który został dany każdemu z wierzących (w. 7), zostali dani Kościołowi jako całości. W w. 12–15 wyjaśniono cel darów i ich znaczenie dla Kościoła. W w. 16 wyraźnie przedstawiono związek, jaki zachodzi między darami posługiwanymi danymi Kościołowi a darem łaski, który został udzielony każdemu wierzącemu.

Katalog posług rozpoczynają apostołowie i prorocy. W Ef 2,20 i 3,5 są oni razem wzmiankowani jako fundament Kościoła i odbiorcy objawienia tajemnicy Chrystusa. W w. 4,11 chodzi wyraźnie o dary, których różnorodność nie narusza fundamentalnej jedności Kościoła. Uzdolnienia różnicują się na poziomie wykonania (jedni... inni), ale tworzą jedność jako dar Chrystusa. Jest to szczególnie widoczne w wyrażeniu: pasterze i nauczyciele, którym został przyporządkowany jeden rodzajnik, chociaż wyrażają dwa odrębne dary.

Listę posług autor badanej perykopy rozpoczyna wzmianką o apostołach (podobnie jak w Rz 12; 1 Kor 12,28). Funkcja apostołów była w Kościele pierwszą formą posługiwania, pierwszą w sensie chronologicznym i co do znaczenia. Apostołowie otrzymali misję głoszenia Ewangelii (Rz 10,14–17) i zostali posłani osobiście przez Chrystusa zmartwychwstałego; są więc Jego reprezentantami (por. Mt 28,19–20; Dz 1,8; Ga 1,1.15–17; 1 Kor 1,17; 15,5–11). Paweł pisze, że apostoł jest świadkiem Jezusa zmartwychwstałego, widział Go i został przez Niego posłany (1 Kor 9,1; 15,7–9; Ga 1,1). Według Pawła funkcja apostołów nie zacieśnia się do grupy Dwunastu, gdyż ostatnim, któremu ukazał się Zmartwychwstały był Paweł. Szczególną misją apostołów było kładzenie fundamentu (por. 1 Kor 3,11; Ef 2,20), rodzenie nowych synów Boga (1 Kor 4,14), zespalanie Kościoła poprzez przepowiadanie (Dz 4,32), czuwanie nad jego pierwszymi krokami (np. 1 Tes 2,11.12). Czynności te wskazują na początek działań, więc nikt inny nie mógł zastąpić apostołów w tej funkcji¹¹. Jednak z chwilą, gdy Kościół był już ukonstytuowany i wyposażony w świadectwo apostołów zawarte w kanonie Nowego Testamentu, wów-

tj. Chrystus; zob. Penna, *La Lettera agli Efesini. Introduzione-versione, commento*, s. 189.

¹¹ Por. Montagnini, *Lettera agli Efesini. Introduzione-traduzione e commento*, s. 266; K.H. Rengstorf, *TWNT I*, s. 424.

czas budowanie Kościoła zostało podjęte przez ludzi sprawujących inne posługi¹².

Bezpośrednio po apostołach w katalogu posług występują prorocy z racji udziału, jaki mieli w pierwotnej misji chrześcijańskiej oraz w budowaniu fundamentu Kościoła (2,20). Ich wielka doniosłość, pozostawiająca apostołom pierwszeństwo, świadczy o ich uznaniu w pierwotnych wspólnotach oraz o szacunku dla natchnienia prorockiego i dla Ducha Świętego jako źródła natchnienia. Mt 23,34 Jezusowi przypisuje inicjatywę posłania proroków. W przeciwieństwie do apostoła prorok podejmował działalność w miejscowej gminie. Zadanie prorokowania realizował wobec wierzących, kierując do nich orędzie Boga. Przemawiał pod wpływem działania Ducha Świętego (1 Kor 14,30n). W opisie charyzmatów prorocy są tymi, którzy wyjaśniają słowa mówiących językami. Analogicznie w Ef 4,11, lecz w szerszym znaczeniu i w innym kontekście, prorocy są tymi, którzy oświecają Kościół w różnych sytuacjach. Najczęściej przemawiają, by budować zgromadzenie swym napomnieniem i zachętą (1 Kor 14,1-6). Charyzmatem prorocstwa w Biblii cieszyły się również kobiety, np. Debora (Sdz 4,4) oraz cztery córki Filipa ewangelisty — dziewice-prorokinie (Dz 21,9; 1 Kor 11,5). Prorok przekazywał również objawienia odnoszące się do tej części planu zbawczego, który wypełni się dopiero w dniu ostatecznym (sens drugorzędny). Stała obecność proroków we wszystkich katalogach posług wskazuje na to, że ich funkcja była w Kościele bardzo rozpowszechniona i doceniana.¹³

Ewangelisci, pasterze i nauczyciele spełniali posługi znane adresatom Listu do Efezjan. Ewangelisci to ci, którzy głosili Dobrą Nowinę poza wspólnotą chrześcijańską (1,13; 2,7; 3,6.8) i jako tacy spełniali dawną funkcję apostołów, przyczyniając się do rozprzestrzeniania Kościoła w świecie. Nie są tymi, którzy otrzymali objawienie, lecz przejęli je od apostołów i proroków. Nowy Testament wspomina ich rzadko, ale funkcję tę spełniało wielu, czy to okazjonalnie (Dz 8,4; 11,19n; 12,35.40), czy regularnie, jak to czynił Filip (Dz 21,8) i Tymoteusz (1 Tes 3,2; Flp 2,22; 2 Tm 4,2.5). Z zestawienia takich miejsc, jak 2 Kor 8,18; Flp 4,3; Kol 1,7; 4,12 można wnioskować, że w pierwszym okresie rozszerzania się Ewangelii termin „ewangelista” oznaczał nie tyle osobny urząd, co raczej charyzmat lub funkcję. Wymienienie ewangelistów w Ef 4,11 wiąże się prawdopodobnie

¹² Por. Ch. Masson, *L'épître de Saint Paul aux Éphésiens* (Commentaire du Nouveau Testament IX) Paris 1952, s. 191.

¹³ Por. Klauck, *Das Amt in der Kirche nach Eph 4,1-16*, s. 197; Montagnini, *Lettera agli Efesini. Introduzione-traduzione e commento*, s. 266; F. Büchsel, TWNT VI, s. 856.

z faktem, że lokalny Kościół adresatów zawdzięczał swój początek jednemu z nich. Rolę tę pełniły również kobiety (Flp 4,3.8)¹⁴.

Pasterze i nauczyciele działają we wspólnotach lokalnych i sprawują właściwe duszpasterstwo. Tytuły: pasterze i nauczyciele połączone spójnikiem καί oraz poprzedzone jednym rodzajnikiem mogą wyrażać tę samą autonomiczną funkcję. R. Penna¹⁵ uważa, że jest to świadomy zabieg autora Listu, który chce pouczyć, że nie może istnieć pasterz, który nie jest także nauczycielem. Poza Ef 4,11 tytuł „pasterz” nie występuje w Nowym Testamencie na oznaczenie odpowiedzialności eklezjalnej. Inne miejsca sygnalizują tę ideę (Dz 20,28; 1 P 5,2; J 21,16). Tytułem tym określony jest sam Chrystus (J 10,11.12; Hbr 13,20; 1 P 2,25). Przywódcy poszczególnych wspólnot częściej nazywani są biskupami (Flp 1,1; 1 Tm 3,1; Tt 1,7), przełożonymi (Hbr 13,7.17.24) albo prezbiterami (Dz 11,30; 1 Tm 5,17; Tt 1,5). Pasterze wspomniani w Ef 4,11 pełnią zadanie przewodnika wewnątrz Kościoła, co nie jest wprost związane z posługą słowa, lecz w badanej perykopie ich cechą kwalifikacyjną stanowi nauczanie. Prawdopodobnie funkcja pasterzy jest szersza od tej, którą Apostoł określa mianem przywódców (1 Tes 5,12; Rz 12,8) i rządzących (Hbr 12,17); została ona opisana w przypowieści o zagubionej owcy (Mt 18,1.12–14). Tytuł „pasterz” określa więc sposób sprawowania posługi: obraz pasterza i stada wskazuje na troskę pełną miłości i głębokiego zaufania. Pojęcie to pochodzi ze Starego Testamentu (Jr 2,8; 3,15; Ez 34,2). Ignacy Antiocheński pasterzem nazywa biskupa (Fld. 2,1). Można przypuszczać, iż w Ef 4,11 chodzi o posługę duszpasterską sprawowaną nad pojedynczą wspólnotą w odpowiedzialności wobec Chrystusa, pierwszego i najwyższego Pasterza. Rys ten harmonizuje z chrystologicznym charakterem Listu i badanego fragmentu¹⁶.

Nauczyciele są wyliczani obok apostołów i proroków (1 Kor 12,28) lub tylko obok proroków (Dz 13,1). Paweł siebie samego nazywa nauczycielem (1 Tm 2,7; 2 Tm 1,11). Funkcja ta polegała na metodycznym nauczaniu tajemnicy Chrystusa we wspólnocie Kościoła. Być może była to katecheza, w której wyjaśniano treści chrześcijańskie w odniesieniu do Starego Testa-

¹⁴ Por. A. Jankowski, *Listy więzienne św. Pawła. Wstęp — przekład z oryginału — komentarz* (PNT VIII), Poznań 1962, s. 447; Euzebiusz (*Historia Kościoła*, Poznań 1924, s. 139) zaprzecza, jakoby w Kościele pierwotnym istniała specjalna funkcja ewangelistów; J. Gnilk, *Der Epheserbrief* (Herder TKNT X 2), Freiburg-Basel-Wien 1977², s. 211–212.

¹⁵ *La Lettera agli Efesini. Introduzione-versione, commento*, s. 190.

¹⁶ Por. J. Jeremias, TWNT VI, s. 498.

mentu. Posługa ta miała charakter charyzmatyczny (1 Kor 14) zasadniczo była urzędem¹⁷ Zadania nauczycieli określa ostatecznie wzór Jezusa (Mt 6,2). Są oni związani z pojedynczą wspólnotą (1 Kor 12,28n; Dz 13,1), pouczają i wprowadzają chrześcijański styl życia.

W czasie powstania Listu do Efezjan funkcje apostołów i proroków należały już do przeszłości, zostali oni jednak ujęci w spisie posług ze względu na ich doniosłe znaczenie. Poprzez wymienienie ewangelistów, pasterzy i nauczycieli został ukazany adresatom aktualny obraz eklezjalnego przepowiadania i kierowania wspólnotą. Był to jednak czas przejściowy, w którym pozycja pasterzy i nauczycieli umacniała się; proces ten w późniejszych listach pasterskich i Listach Ignacego Antiocheńskiego ulegnie dalszej ewolucji.

Cele darów-osób Chrystusa dla Kościoła i owoce zrealizowanych przez nich zadań zostały wnikliwie przedstawione w ostatniej części sekcji (4,12–16). Są nimi formowanie wierzących do dzieła posługi i budowania Ciała Chrystusa, otwieranie się na pełnię życia łaski, która jest w Chrystusie oraz na świadectwo powołania chrześcijańskiego. Dary i posługi realizowane w Kościele — Ciele Chrystusa rozdzielane są przez Chrystusa-Głowę, który udziela każdemu według swej miary i w zależności od zlecanych zadań. Różnorodność darów nie niszczy jedności lecz sprawia, że przez współzależność jednych od drugich oraz przez wzajemną odpowiedzialność winna umacniać się jedność we wspólnocie. Podobnie jak jedno jest źródło darów, tak i jeden jest ich cel. Chrześcijanie mają pomagać sobie wzajemnie przez dojrzewanie w wierze i w miłości oraz wspólnie dochodzić do pełnego zjednoczenia z Chrystusem¹⁸

Podsumowując te rozważania należy stwierdzić, że dary, o których mowa w Ef 4,11 z jednej strony są związane ze starszymi katalogami charyzmatów *Corpus Paulinum*, z drugiej zaś mają swą specyfikę filologiczną (nazwa: „dar” a nie „charyzmat”, Dawcą: Chrystus a nie Duch Święty). W katalogu tym brak jest darów spektakularnych, natomiast bardzo aktualne są dary-osoby, które sprawują określone funkcje w Kościele. Wi-

¹⁷ Por. H. Schlier, *Der Brief an die Epheser. Ein Kommentar*, Düsseldorf 1958, s. 195; M. Bouttier, *L'épître de Saint Paul aux Ephésiens* (Commentaire du Nouveau Testament IX b), Genève 1991, s. 187.

¹⁸ Basevi (*La missine di Cristo e de cristiani nella lettera agli Efesini. Una lettura di Ef 4,1-25*, s. 27n) wskazuje na interesującą ideę: jedność istniejąca w odwiecznym planie Boga i zamierzona przez Niego jeszcze przed stworzeniem świata, tak jak była misją Chrystusa, tak jest również specyficznym zadaniem każdego chrześcijanina i całego Kościoła.

dać tu etap, który szczyt osiągnie w Listach pasterskich. Jeśli zaś chodzi o cel darów i charyzmatów to jest on identyczny — dobro Kościoła i jego jedność.

Die Gaben des Erhöhten Christus (Eph 4,11)

ZUSAMMENFASSUNG

Häufig betont man, daß der Heilige Geist die Quelle der Einheit und der Charismen in der Gemeinde und für die Gemeinde der Gläubigen ist. Dieses Problem greift der Autor des Epheserbriefes auf eine neue und spezifische Weise wieder auf, deswegen verdient er besondere Aufmerksamkeit. In dem ersten Teil des Artikels wird das Fragment Eph 4,11 mit den anderen Katalogen der Charismen aus Corpus Paulinum verglichen, in dem zweiten Teil wird die philologisch-theologische Exegese des Fragments durchgeführt, wobei der Sinn der einzelnen Gaben berücksichtigt wird. 1. Der Vergleich der Gaben in Eph 4,11 mit den älteren Katalogen der Charismen in Corpus Paulinum (1Kor 12,28; Röm 12,6–8) zeigt deutlich, daß sie die in einzelnen Gemeinden bestehenden Funktionen widerspiegeln und den verschiedenen geschichtlichen Bedürfnissen entsprechen. Der Autor des Epheserbriefes benutzt das Wort „Gabe“ anstelle des Wortes „Charisma“ und hebt die Personen hervor, die den Dienst ausführen. Das Neue liegt an der Verschiedenheit des Kontextes, in welchem von den Gaben gesprochen wird. In Röm und 1Kor spricht Paulus im Kontext der Liturgie, in der die mit Charismen bescherten Personen der Gemeinde dienen, die Gaben in Eph 4,11 weisen dagegen auf die Personen hin, die einzelne Ämter ausüben und die Verantwortung für die Gemeinde tragen. 2. Die Exegese des Textes Eph 4,11 zeigt, daß die der Kirche gegebenen Gaben von dem Auferstandenen und Erhöhten Christus stammen. Die Einheit der Kirche wird in der Verschiedenheit der Gaben nicht zerstört, denn die Quelle der Einheit und der Verschiedenheit ist Christus selbst. Den Katalog der Dienste eröffnen die Apostel und Propheten, obwohl diese Funktionen zur Zeit der Entstehung des Briefes schon der Vergangenheit gehörten; sie wurden aber wegen ihrer hervorragenden Rolle berücksichtigt. Indem die Evangelisten, Hirten und Lehrer genannt wurden, wurde den Empfängern das aktuelle Bild der eklesialen Verkündigung und der Gemeindeführung gezeichnet. Das Ziel der Gaben des Erhöhten Christus ist das Wohl der Kirche und ihre Einheit.